

SAKEIBAKNEI PÛK AṬANGIN
VÂNTIRHKOH PÛKAH

CHÂNGVAWN: “Tichuan hotûte leh thuneitûte chuan lalram chung thûah chuan Daniela chungah hêkna tûr an zawng a; mahse, hêkna tûr rêng an hmu thei lo va, dik lohna an hmu thei hek lo; a rinawm êm êm sî avângin, amahah chuan tihsual emaw, dik lohna emaw hmuh tûr a awm sî lo va,” (*Daniela 6:4, NKJV*).

SABBATH CHAWHNÛ

February 8

Chhiar Tûr *1 Samuela 18:6–9; Daniela 6; Matthaia 6:6; Marka 6:14–29; Tirkhohte 5:27–32; Hebrai 11:35–38.*

MEDO-PERSIAN hoten Babulon an lâk hnû khân, Media mi Daria chuan Daniela kha mi fîng a ni tih hriain, a sorkar thara tel tûrin a sâwm a. Zâwlnei upa tawh tak chu, lal tharin Medo-Persia sorkar pum pui enkawltu ber ni tûra a pêk sorkâr hnâah chuan tling takin a thawk a.

Chuti chungin hê bungah hian Danielan سوالنا hmasa ber tih mai tûr—îtsîkna a hmachhawn a ngai ta tlat mai. Mahse hê bungah vêk hian, Medo-Persia sorkâr hnâah chauh ni lo, thil pawimawh ber ni zâwk, a Pathian chungah a rinawm tlat thû kan

hmû a ni. Pathian chung a rinawm tlatna chuan kawng dangachte pawh rinawm takin a awmtîr a ni kan ti thei âwm e.

Daniela'n tihduhdahna a paltlang kha tâwpna huna Pathian mîten an la tawn vê tûr entîr lâwkna a ni. Hei hian Pathian mîten fiahna leh tawrhna an pumpelh bîk ngawt dâwn lo tih a kâwk a. Sual leh tha indonaah hian thâ chu a la dingchang ngê ngê dâwn tih chu a Chiang a, Pathian chuan a mîte a la châwi sâng ngêi dâwn a ni.

SUNDAY
Îtsîktûte

February 9

Vân boruak duhthusâm hmunah meuh pawh khân Luciferan Krista a îtsîk tlat mai kha a ni a. “Luciferan Krista kha thîkin, a îtsîk tlat mai a. Chuti chungin, A chungnunna, thuneihna leh rorêltu dik tak a nih an pawmna lantîr tûra vântirhkohte a hmâa an kûnnah, ani pawh chu an ruâlin a kûn vê mai a; mahse, a thîlung erawh chu îtsîkna leh huatnain a khat sî a ni.”—Ellen G. White, *Tlanna Thû*, p. 14. Îtsîkna hi rilru ngaihtuahna hlauhawm tak, Thupêk Sâwmah pawh tuâl thah leh rûk rûk ang tho vin, awhna neih kha khap tlat a ni (*Exodus 20:17*).

Chhiar tûr: Daniela 6:1–5; Genesis 37:11; 1 Samuela 18:6–9. Hêng thû-ahnte hian îtsîkna hian eng thil pawî nge a thlen hlawm?

Daniela mî kilkâwi thiamna khân lal rilrû a hneh viau laiin, a hotupuite îtsîk a nihphah thung a. Tichuan, amah tihbo theih nân hlemhlêtna neia puh tumin an phiarru ta a ni. A tih sual an han zawng chiam nân, Daniela hna lamah chutiang thil fel lo rêng an hmu thei sî lo. “Anni chuan remchâng rêng an hmu thei lo va, dik lohna an hmu thei hek lo; a rinawm êm êm sî avângin, amahah chuan tih sual emaw, dik lohna emaw hmuh tûr a awm sî lo va,” (*Daniela 6:4, NKJV*). ‘Rinawm’ tih hi Aramaic tawng lamah chuan ‘rintlâk/innghahngamna’ tiin an hmang.

Daniela kha sawisêl bo a ni, officer hote khân amah hêkna tûr rêng an hmu thei lo. Chutih laiin, a Pathian chungah rinawmin Pathian dân pawh a zâwm thîn tih pawh an hria a. Chuvângin a chungah remchâng an hmuh a, an phih-awh theih nân Pathian dân nge zawm tûr lalram dân tih thû-ah remchâng an zawng ta thung a. Officer-ten Daniela chungchâng an hriat aţang ngêiin, lalram dân âi chuan a Pathian dân chu a ngai pawimawh zâwk dawn tih an hria a. Daniela rinawmna chanchin ngaihnam a va ni tehlu em!

Eng ang îtsîkna chî nge i lo tawn tawh a, engtin nge in chinfel tâk? Engati nge îtsîkna hi thlarau lama min tizengtu, hri hlauhawm tak ang a nih?

THAWHTANNÎ
Daniela An Phiarrûkna

February 10

Daniela 6:6–9 chhiar la. Hê thupêk chhuah phêna thil awm chu eng nge ni? Engtin nge lal chapona nêna a lo inrem lehzêl?

Sût leh a duh em em tûr dân an siam a pawmpui ta mai khân Daria chu thil ngaihtuah chik lo angin a lantîr a. Officer-te thang kamah a âwk a ni ber a; anni lah khân lalram lo ding thar boruak nêna inhme taka hma han lâk vêl kha an lo thiam sî a. Daria khân lalram thuneihna kha sem sawmin, sorkar inawpna a fel zâwk nân tiin, bial 120-ah a then a. Chutianga tih chu nî khaw rei atân chuan a hlauhthâwnawm thei tho mai. Ramawptu hûhâng nei lian deuhte chuan awlsam taka helna chawk chhuakin, lalram an tikeh thei a ni.

Lal chungah rinawmna lantîr nâna ni sawmthum chhûng lal hnênah chauh thil dîl theih tih dân han siam chu fuh viau tûr angin a lang a; chutianga chuan inlâkhranna ang chî kha a bo thei dawn a ni. Mahse, khâng hotûte khân ramawptû te, sorkar thuneitu leh ram bial then tina mî te, khâwnbâwl leh thurawn petu zawng zawngte pawhin thâ titlang vek anga lal an hrih kha a dik tâwk chiah lo, Daniela ber kha a tel vê lo a ni. Lal tân lah

pathian ang hiala en han nih chu Ƨa dâwn riâuin a ngai vê pawh a ni thei bawk.

Persia lalten chutianga chunglam thuneihna nei anga an inçhâl âwm hriat a ni lo. Chuti chungin, ni sawmthum chhûng na nâ nâ chu lal khân pathiante dinhmun luahin, an pathiante hnêna ƧawngƧaina rêng rêng chu lal kal tlang a ni dâwn ta tihna a ni. Vânduaithlâk takin, lal lah khân an thil ruâhman kha eng rilru pûa ti nge an nih lam a lo ngaihtuah bawk sî lo va. Khâ dân siam kha Daniela an phiarrûkna lek a ni thei ang tih lam rêng a hre lo a ni.

Hê dân chungchângah hian thil pahnih ngaihtuah mâkmawh a awm a. Pakhatnaah chuan, a bawhchhia chu sakeibakneite pûka paih luh tûr a ni. Hetiang zâwna inhremna hi hmun danga hmuh a nih loh avângin Daniela hmêlmâte ngaihtuah chhuah chawp a nih a rinawm. Hmânlai huna Bible ram vêla lalten sakeibaknei hi bâwmah khungin, eng hun bîkah emaw pêl leh atân an chhuah Ƨhîn a. Chuvângin, lal thupêk bawhchhe ngam apiangte an ei atâna paih theihna tûr chu a awmreng Ƨhîn a ni.

Pahnihnaah chuan, thupêk kha tihdanglam theih loh a ni. “Media leh Psersia dân danglam ngai lo,” tih hi Esther 1:19; 8:8-ah a chuâng. Hmânlai Grik mi chanchin ziaktu, Diodorus Siculus chuan, Darius III-in (Daniela bûa Daria kha ni lo vin) mi pakhat tihhlum tûra thupêk a chhuah tawh, sualna nei lo a ni tih a hriat a a thupêk tih danglam a duh; mahse, a theih sî loh thû a sawi.

THAWHLEHNÎ Daniela ƧawngƧaina

February 11

“Nang erawh chuan i ƧawngƧain, i pindan chhûngrilah lût la, i kawng khâr la, i Pa arûka awm hnênah chuan ƧawngƧai rawh; tichuan, i Pa a rûka hmu Ƨhîntu chuan a rûl ang che.” (*Matthai 6:6, NKJV*).

Daniela 6:10 chhiar la. Engati nge Daniela kha tû mâ hmuh loh va a ƧawngƧai mai loh? _____

Daniela kha rorêl thiam leh tawn hriat ngah tak a nih bâkah Pathian chhiahhlawh a ni baw k a. Chuvângin lal thupêk chhuah phêna thil awm man thiam thei tûr sorkar hnathawk zîngah tu dang an awm vê lo. Ani Daria tân lah khân a lalram inpumkhatna tih thatna tûr remchâng angin a lang baw k sî a; mahse, phiarrutûte tân chuan Daniela dah bona tûr a ni sî a.

Ni e, khâ phiarrûkna phêna thil awm chu lei leh vân huapa Pathian leh sual sipaite inkâra indona kal zêl kha a ni zâwk a. Khatih lai hun (B.C.539)khân Danielan bung 7-a chuâng thilthleng (B.C.553) leh bung 8 (B.C.551) mîte kha inlârnaah a hmu tawh a. Chuvângin, lal thupêk chhuah kha, mihring thil mai ni lo vin, lei leh vân huap thil a ni zâwk tih a man thiam thei ang. Inlârnaa Mihring Fapain Chungnung Bera mîte hnêna lalram a pêk leh, inlârna hrilhfiaktu angelin (*Daniela 7*)thu thlamuanpuiawm tak a hrilh zârah, harsatna hmachhawn tûrin huaisenna a pe ngêi ang. A hma lama a thianten Nebukadnezzara thupêk chhuah an cho lêt (*Daniela 3*) vêla thil thlengte pawh kha a ngaihtuah chhuak thei baw k.

Tichuan, a lo tih thîn dân anga a hun serh hman pawh thlâk danglam lo vin, a chhunzawm zêl zâwk a; ni khatah tum thum Jerusalem lam hawiin a tawngtai thîn a ni. Lal hnênah chauh lo chuan, mihring leh pathian tû hnên dangah mah dîlna thlen phal loh a ni chungin, ni sawm thum chhûng khân Daniela chuan a tawngtai nun thlâk danglam emaw, han inthup mâwi vêl emaw pawh a tum chuâng lo. Ramawp tu leh hotu lian tam tak zînga pakhat lek a ni a, lal thupêk kalh a la ni leh ta nghâl! Lal leh a thupêk chhuah chung a rinawmna âi chuan, Pathian chung a rinawmna chu lantîrin, uâl-âu taka tawngtai nun chu a chhunzawm zêl a ni.

Tirhkohte 5:27–32 chhiar la. Hêta khapna thû hi a Chiang hlê chungin, mihringte dân siam kalha chêt a ngaih chângin, engati nge Pathian duh dân chu kan zui ngêi a ni tih chiâng tûr kan nih? (Keinin dik chiah lo va kan ngaih thurin an phatsan duh loh avânga nunna chên pawh an awm vê tho tih ngaihtuah la!)

Daniela 6:11–23 chhiar la. Daniela kha Pathian tâna thuhretu rinawm a nihnain thil a tihtheihzia chungchâng eng nge lal khân Daniela hnêna a thil sawiin a târlan?

Phiarrutûten Daniela ãawngtai lai ngêi an hmu thuai a, chû ngêi chu dânin a khap kha a ni. Lal hnêna hêkna thû an rawn thlen khân, Daniela tihmingchhe tûr zâwngin an sawi deuh kher a: “Daniela, Juda saltâng fâte zînga mî kha” (*Daniela 6:13*, NKJV) tiin. An ngaih dân chuan, lalram awptûte zînga puipâ tak, lal pawhin a duhsak tak chu ‘saltâng’ ang lek a ni. Chû chauh ni lo vin, “Danielan pawisa lo che a, khapna hming i ziak hnan pawh kha a pawisa hek lo; ni khatah vawi thum dîlna a nei zâwk a ni” (NKJV) an ti vêl a. Tûnah zet chuan thupêka hming ziah hnan thû-ah khân an phih âwk a ni tih lalin a hre ta. “Daniela chu chhanchhuah a rilrûk tlat a, chhan chhuak tûrin ni tlâk thlengin a bei a,” (*Daniela 6:14*, NKJV) tih kan hmû.

Mahse, zâwlnei chhan chhuak a, hremna tûr târlan sa laka humhim tûrin tihtheih rêng a nei lo. Media leh Persia dân danglam ngai lo chu a inziah dân ang taka hlen tûr a ni ta. Tichuan, lalin hreh tak chungin, Daniela chu sakeibaknei pûka paih lût tûrin thupêka a chhuah a. Chutiang chu a ni chungin Daria khân beiseina eng emaw neiin, “I Pathian, a rawng i bâwl fo ãhin khân a chhanhim ang che,” (*Daniela 6:16*, NKJV) tiin ãawngtaina ang deuh ãawngkamin a thlah a ni.

Bible chuan Daniela khân sakeibaknei zîngah eng nge a tih chiah min hrilh lo nân, a ãawngtai ngêi ang tih kan ngaihuât thei. Pathianin Daniela rinna chu châwimâwisakin, amah vêngghim tûrin A vântirhkoh a rawn tûr a. Zîngah pawh Daniela chu him takin a la awm reng a, sorkara a hna thawk chhunzawm thei tûr a la ni.

Khâ thilthleng chungchângah khân Ellen G. White chuan heti hian a sawi: “Daniela hmêlmâten sakeibaknei pûka Daniela an paih hi Pathianin a lo dansak lo va, vântirhkoh sual leh mi

suaksualtena an thil tum an tih chu a phalsak zâwk a. A chhan chu a chhiahhlawh a chhan chhuah dân hi a chhinchhiah tlâk zâwk nân leh, thutak leh felna hmêlmâte tlâwmna a lan chian lehzual theih nân a ni.”—*Zâwlneite leh Lalte*, p. 460.

Hê thawnthu hi (Daniela tân tal chuan) lâwmawm lamin a tâwp a, khang thûte kha engtin nge ni a, Bible-a chuângte pawh kha, heta mi ang chhan chhuah an ni vê kher sî lo va (en tûr, Marka 6:14–29)? Engtiang zâwnge hre thiam tûr nge kan nih ang?

NINGÂNI
Châwisâna

February 13

Daniela 6:24–28 chhiar la. Lal khân Pathian chungchâng eng thil nge a sawi tâk?

Heta thil pawimawh tak târlan ni ta chu lal Darian Pathian fak a, A thuneiha a pawm kha a ni. Hei hi fakna thu emaw, Pathian hnêna a nihna pawmna lo lantûr tawh (*Daniela 2:20–23; Daniela 3:28, 29; Daniela 4:1–3, 34–37*) zînga a sâng ber lai, a vâwrtâwp chu a ni. Nebukadnezzara ang bawkin, Daria pawhin Daniela chhanhim a nihnaah Pathian chu a fak a. Mahse, ani hi chuan a belhchhah hlek a, thupêk a lo chhuah tawh kha sûtin, “Daniela Pathian chu hlâuva khûr” tûrin thupêk a chhuah ta hial a ni (*Daniela 6:26*).

Ni e, Daniela chu mak taka chhanhim a ni a, a rinawmna chuan lâwmman a dawng a, sualna chu hrem niin, Pathian zahawmna leh thiltihtheihna chu châwisân a ni. Heta kan hmuh chin hi chu nakina lei leh vân huapa thil ropui zâwk la thleng tûr entûr lâwkna mai a la ni a; chuta chuan Pathian mîte chu chhanchhuah niin, sualna hrem niin, LALPA chu lei leh vân khawvêl zâu hmâa châwisân a ni ang.

Daniela 6:24 chhiar la.Hê châng rilru han tibuai deuh kan hmuh theih chu eng nge ni a, eng vâng nge ni?

Rilru tibuai thei thil pakhat a awm a, chû chu سوالنا nei vê awm pawha lang lo an nupui leh fâte, mi sualte tawrh ang bawk tawrhâr an ni vê tlat mai kha a ni. Rorêlna fel hlel deuh anga lang thei hi engtin nge kan sawi fiah tâk ang?

Pakhatnaah chuan, Persia dân anga ti tûrin lal khân thutlûkna a siam tih kha hre reng ila, chutah chuan thil tisualtu leh an chhûngte hremna kha a tel tlat mai. Hmânlai dân pakhat chuan, chhûngkaw member pakhat thil tihsualnaah hian an chhûngkaw pum puin mawh an phur tâng tih a ni. Chû chu an ti dik e tihna chu a ni chuang lo va, heta kan thil hriat Persia dân nê a inzûl deuh e tih mai a ni.

Pahnihnaah, Bible-a chuâng chin hi thil thleng chungchâng report mai niin, khatianga lal chêtîrtu lam eng mah a lang lo tih hria ila. Dik takin, Bible hi chuan pête سوالنا avâng a fâte thlenga tihlum tel hi chu a khap zâwk a ni (*Deut. 24:16*).

Heta mi ang deuh, dik lo taka rorêlna ang chî a lo thlenin, hê Bible châng a tang hian eng thlamuânna thû nge i hmuh theih ang? 1 Korin 4:5.Eng nge a sawi a, engati nge a thil sawi hi a pawimawh viau?

ZIRTÂWPNI

February 14

Ngaihtuah Zui Tûr: Daniela chhanchhuah a nih thû hi Hebrai 11-ah a chuang a. Hei hi “Rinaa Mi Fak Hlawhte” tih niin, zâwneite thiltih zîngah ‘sakeibaknei khâte tihchihsak’ a nih thû sawi chhuah a ni (*Heb. 11:33*).Hei hi a mak a; mahse, rinnaa fak hlawhte kha Daniela anga thihna pumpelh chauh an ni hauh lo va, huaisen taka thihna hmachhawnte pawh an awm tho mai.Pathianin thenkhat chu an nunna hmang te, thenkhat chu an thihna hmangtea thuhretûa tang tûrin a ko thîn a ni. Daniela chanchina chhanhim a nih vâng hian mi tinte hi chhanhim an ni

zêl ang tihna a ni lo va, kan hriat tâk angin Isua an rinna avângin mi tam tak martarna changin an thî a ni. Chuti chungin, Daniela chhanhim a nihna khân Pathian chuan ro a rêl a, sual leh thihna thiltihtheihna lakah A fâte chu a la chhanchhuak vek dâwn tih a entîr a. Chû chu bung dawt lehah Chiang zâwkin kan la en leh ang.

Sawi Ho Tûrte:

- ❶ **French mi Jean Paul Sartre chuan: “mihring nihnain a tum hriat thiam dân ƣa ber chu, mihring hian a tum ber chu Pathian ang nih a ni tih hi a ni.”** (Jean Paul Sartre, *Being and Nothingness: A Phenomenological Essay on Ontology*, Washington Square Press, 1956, p. 724). **Engtin nge hei hian, eng emaw chenah, lalin hum sual a dâi chhan man thiam tûra min ƣanpui? Keini hi khawia awm pawh ni ilang, engvângin nge kan hmâa hlauhawm tâwk thei kan ni tih hriaa kan fîmkhur viau a ngaih? Engtiang kawng dangin nge “Pathian ang nih” kan tum ang?**
- ❷ **Pathian leh A dân chung a kan rinawmna thû-ah eng ang taka thuhretu ƣhâ nge kan nih? I hnâ leh nunnain tuâr dâwn pawh ni se, i rinna chu chhel takin i nunpui dâwnin mîten an ngai ang che ngem?**
- ❸ **Pathianin Amâ tâna ruâhmanna tipuitlingtu atâna ƣangkai taka a hman theih tûr a nihna eng thil nge Daniela-ah khân i hmuh? LALPÂ ƣanpuina zârah, chutiang nunze ƣhâ chu chher puitling tûrin eng nge i tih theih ang?**
- ❹ **Khatieng thupêk a chhuah tâk avâng khân Danielan a ƣawngtai dân her danglam ta se i ngai thiam ang em? Nge, chutianga tih chu inhnuhnniamna hlauhawm takah i ngai zâwk ang? I chhâna sawi fiah la.**